

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
miPfv.III.20.467/2010/6.szám
nt felülvizsgálati bíróság

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Novák Dezső ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr.Nesz Judit ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pécsi Városi Bíróság előtt 13.P.20.009/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 1.Pf.21.189/2009/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek által 13. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 30.000 (Harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperesek az 1995-ben alakult **Építőközösség** tagjai voltak. A perbeli ingatlanon építkezést végző vállalkozó, az alperes részben a felperesek, részben pedig az építőközösség más tagjaival szemben keresetet terjesztett elő a vállalkozási díj egy részének és a késedelmes teljesítésből eredő késedelmi kamatoknak a megfizetése iránt. A perben az I.r. felperes a hibás teljesítés miatt viszontkeresetet terjesztett elő. A Pécsi Városi Bíróság előtt P.21.148/1998. szám alatt folyamatban volt perben a bíróság a jogerős ítéletével kötelezte az I-II.r. felpereseket 100.952 forint és ennek az 1997. június 20-ától a kifizetésig járó 20%-os kamata, valamint 160.000 forint perköltség egyetemleges megfizetésére. Kötelezte továbbá őket, hogy alperes társaikkal egyetemlegesen fizessenek meg 141.727 forintot és 53.333 forint után 1996. szeptember 16-ától a kifizetésig járó 20%-os kamatot és 15.600 forint perköltséget; ezt meghaladóan pedig a keresetet és a viszontkeresetet elutasította. A jogerős ítélet ellen a felperesek perújítással éltek, perújítási kérelmüket azonban az elsőfokú

bíróság 2005. szeptember 9-én a 3.P.20.490/2005/25. számú végzéssel, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította. A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a végzést helyben hagyta.

Miután a jogerős ítélet alapján a kötelezettek a fizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget, ezért ellenük az alperes végrehajtási eljárást kezdeményezett. A végrehajtási eljárás során az adósok ingóságait - köztük a felperesek gépkocsiját is - lefoglalták. A felperesek a végrehajtás megszüntetése iránt pert indítottak a Pécsi Városi Bíróságnál. A keresetet elutasító 13.P.20.543/2006/25. számú ítéletet a felperesek fellebbezését elbíráló Baranya Megyei Bíróság a 3.Pf.20.256/2007/10. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította annak tisztázása érdekében, hogy - az egyetemleges adóstársak teljesítését is figyelembe véve - mekkora volt a tartozás a kamatterhekkel együtt a kereset benyújtásakor, illetőleg, hogy van-e még a felpereseknek tartozása, történt-e túlfizetés. Az újabb eljárást a bíróság felfüggesztette, majd 2007. október 18-án a pert a felek közös kérelmére a 13.P.21.959/2007/6. számú végzéssel megszüntette.

Ezt követően a felperesek az alperessel szemben előterjesztett keresetükben jogalap nélküli gazdagodás címén 396.530 forint túlfizetett vállalkozási díj és késedelmi kamata megfizetését igényelték. A Pécsi Városi Bíróság a 13.P.20.001/2008/16. számú, 2008. június 16-án kelt ítéletével a felperesek keresetének nagyobb részt helyt adva 396.170 forint és ennek a 2005. szeptember 9-étől járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest. A felperesek fellebbezést terjesztettek elő, amelynek alapján a Baranya Megyei Bíróság a 3.Pf.21.045/2008/5. számú és 2008. november 19-én kelt ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a kamatfizetés tekintetében megváltoztatta.

A felülvizsgálati kérelemmel érintett perben a felperesek keresete 1.230.887 forint kár megtérítésére irányult arra hivatkozással, hogy az alperes a saját tartozásának tudatában, jogtalanul indított végrehajtási eljárást a felperesekkel szemben és ezzel kárt okozott.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítélete indokolásában megállapította, hogy az alperes a végrehajtás megindításával nem tanúsított jogellenes magatartást, amennyiben pedig a végrehajtási eljárás során jogsértés történt volna, azt végrehajtási kifogás, vagy a „végrehajtási lap törlésére” vonatkozó eljárás keretében, illetőleg végrehajtás megszüntetési perben lehetett volna

orvosolni. Ha a jogos követelést az egyetemleges adóstársak tekintetében is végrehajtották a felpereseken, úgy az ezzel kapcsolatos igényüket az adóstársakkal szemben kell érvényesíteniük.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Megállapította, hogy az alperes törvényes jogával élt, amikor a végrehajtási kérelmet előterjesztette, jogellenes magatartás hiányában pedig a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítésre nem kötelezhető. A felperesek azt állították, hogy az alperes a végrehajtási eljárás során folyamatosan szándékosan rosszhiszemű volt, ezt a többlettényállást azonban nem bizonyította annak ellenére, hogy a bizonyítás körében az elsőfokú bíróságtól megfelelő tájékoztatást kaptak. A Ptk. 4. §-ának (1) bekezdésébe ütköző magatartás nem volt bizonyított, a megítélt összeghez pedig az alperes a végrehajtási eljárás során nem jogalap nélkül jutott, a kárként megjelölt igények tekintetében szóba sem jöhet a jogalap nélküli gazdagodás, amelyre a fellebbezésükben hivatkoztak.

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a keresetüknek helytadó döntés meghozatalát kérték. Jogi álláspontjuk szerint olyan eljárási hibák történtek, amelyek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással voltak. Sérelmezték, hogy a bíróságok az okirati bizonyítékokat nem értékelték, a bizonyítékokról való hallgatás nem jelenti azok elbírálását. Emiatt az ítéletek iratellenesek és a kirívóan okszerűtlen mérlegelés is megállapítható. A bíróság nem tett eleget a Pp. 221. §-ának (1) bekezdése alapján az indokolási kötelezettségének tekintetben, hogy a felperesek állításait igazoló bizonyítékokkal szemben miért az alperes állítását fogadta el, figyelmen kívül hagyva, hogy okirati bizonyítékot csak okirati bizonyítékkal lehet cáfolni, „szóbeli cáfolat pedig csak többszörösen alátámasztott tanúbizonyítás alapján lehetséges” [Pp. 195. § (1) bekezdés, 196. § (1) bekezdés, BH 2005.185.]. A másodfokú ítélet indokolása ellentmondó, hiszen a hivatkozott elszámolási per éppen azt bizonyítja, hogy a felperesek a 100.592 forintot már régebben, még 2003. előtt megfizették és ezen felüli a 396.160 forint túlfizetés. A felperesek szerint a 141.727 forint perköltség megtérülése után nem volt joga az alperesnek megtagadni a gépkocsi lefoglalásának feloldását. Vitathatónak tartják azt is, hogy a 100.592 forint és a 396.160 forint a „beszámítás” jogi fogalom körébe tartozik-e, mert nem más, hanem ugyanazon jogügyletekből származó követelésekről van szó. Az alperes tudatosan, jóérkölcsebe ütköző magatartást tanúsítva okozott kárt a felpereseknek a végrehajtással, a többlettényállást pedig a felperesek bizonyították. Bizonyított továbbá, hogy az alperes a végrehajtási eljárásban jobb tudomása ellenére szándékosan állította, hogy a felperesek tartoznak. A felülvizsgálati kérelem szerint, ha az eljáró bíró tévedett a

jogcím megítélésében az is eljárási hiba. Az pedig iránymutató döntést igénylő elvi jelentőségű jogi kérdés, hogy „kell-e peresíteni egy bank vagy pénztárbizonylatot”, a bíróság ugyanis ezeket azért nem vette figyelembe, mert nem volt „róluk” végrehajtható ítélet. A felülvizsgálati kérelem utalt még a BH 1994.622. és a BH 1996.346. számú eseti döntésekre annak kiemelésével, hogy a bíróságnak a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése és az 1997. évi CXLI. törvény 5. §-ának (2) bekezdése és 62. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint kell a bizonyítékokat értékelnie. Miután a jogalap nélküli gazdagodást az alperes jogellenes magatartással érte el, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján a kártérítő felelőssége megállapítható. Az általános kártérítés iránti igény elutasítása a felperesek szerint a PK 49. számú állásfoglalás, valamint a Ptk. 359. §-ának (1) bekezdése és a Pp. 206. §-ának (3) bekezdése alapján nem lehetséges.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 213. §-ának (1) bekezdése és a 215. §-a értelmében a bíróságnak a kereseti kérelemről kell döntenie, ezért az adott esetben azt kellett elbírálnia, hogy a felpereseknek a kereseti kérelemben megjelölt káraiért az alperes kártérítő felelőssége megállapítható-e. A felek jogvitájában irányadó kártérítési felelősség esetén a bíróság elődleges feladata a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében foglalt konjunktív feltételek fennálltának vizsgálata. A kártérítési felelősség bármelyik feltételének hiánya a kereset elutasítását eredményezi. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelte a bizonyítás az alperes jogellenes magatartása, a károsodás és az okozati összefüggés tekintetében, míg a felróhatóság hiányát a károkozónak kell bizonyítania. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettségről, illetőleg a bizonyítás elmulasztása, sikertelensége következményeiről a jogszabályoknak megfelelő tájékoztatást megadta [Pp. 3. § (3) bekezdés] és a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével megalapozottan állapította meg.

Az ügy elbírálása szempontjából elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy van-e az alperesnek a végrehajtási eljárással kapcsolatban olyan jogellenes magatartása, amely okozati összefüggésben áll a károk bekövetkezésével, tekintettel arra, hogy a felperesek a keresetüket erre alapították. A rendelkezésre álló iratok alapján

megállapítható volt, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló 2002. november 20-ától jogerős ítélet végrehajtását az alperes 2003-ban kezdeményezte és a végrehajtás 2007. szeptember 20-án fejeződött be. Ezzel szemben a túlfizetéssel kapcsolatos kereset tekintetében az elsőfokú bíróság az ítéletét 2008. június 16-án, a másodfokú bíróság 2008. november 19-én, tehát a végrehajtási eljárás befejezését követően hozta meg. A becsatolt peres iratok és okiratok éppen azt bizonyították, hogy a felek közötti elszámolás több okból is vitatott volt, emiatt nem arról volt szó - miként erre a felülvizsgálati kérelem utalt -, hogy a bíróság az okiratokat (pénztárbizonylatokat) nem vette figyelembe, hanem mindebből az következett, hogy amíg az alperes keresetét, a felperesekkel szemben fennálló igényét a bíróság jogerősen el nem bírálta, addig az egyéb követelések a felek között továbbra is vitatottak maradtak. A jogerős ítélet indokolása helyesen utal arra: nem bizonyított, hogy a végrehajtási eljárás megindításakor az alperesnek tudnia kellett a követelése fenn nem állásáról, illetőleg arról, hogy vele szemben a felpereseknek milyen mértékű jogos követelése van. Ez csak a végrehajtási eljárás befejezése után jogerőre emelkedett ítélet alapján vált nyilvánvalóvá. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a jogerős ítélet szerint nemcsak a felperesek, hanem adóstársaik tartozása is alapot teremtett a végrehajtási eljárás megindítására és fenntartására az egyetemleges fizetési kötelezettség folytán. Az a megállapítás is helyes, hogy az alperes követelését megállapító jogerős ítélet meghozatalát követően a felpereseknek nem volt beszámítható követelése, mert a végrehajtható határozattal megállapított követelésbe csak az ugyanilyen vagy közokiratba foglalt ellenkövetelést lehet beszámítani [Ptk. 296. § (4) bekezdés], ilyen pedig a végrehajtási eljárás megindításakor és a végrehajtási eljárás alatt nem volt. A kártérítési felelősség szempontjából pedig kizárólag annak volt jelentősége, hogy a jogerős ítélet végrehajtásának kezdeményezése az alperes részéről nem minősíthető jogellenes magatartásnak, és nem bizonyított a végrehajtási eljárás alatti olyan jogellenes magatartása sem, amely a keresetben megjelölt károkkal okozati összefüggésben állna. A kártérítési felelősség egyik feltételének, a jogellenes magatartásnak a hiánya miatt pedig a keresetet elutasító döntésnek volt helye.

A felperesek tévesen hivatkoztak az eljárási szabályok megsértésére. A bíróságnak csak a kereset szempontjából jogilag jelentős tényeket kellett vizsgálnia, e körben a bizonyítást lefolytatta, a tényállást iratellenesség nélkül, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, és indokolási kötelezettségének eleget téve kifejtette, hogy önmagában az alperesnek a későbbiekben megállapított tartozása miatt nem alapozta meg a kártérítési felelősséget a végrehajtási eljárás miatt. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okok miatt nem merült fel elvi jelentőségű jogkérdés sem és a tényállás

megállapítása, illetőleg a bizonyítékok értékelése körében a jogerős ítélet nem ellentétes a felülvizsgálati kérelemben megjelölt legfelsőbb bírósági határozatokban kifejtettekkel, az 1997. évi CXLI. törvény rendelkezéseire utalás pedig értelmezhetetlen, mert a törvény az ingatlan-nyilvántartásról szól. A felpereseknek az egymással szemben érvényesíthető bizonyítékokkal kapcsolatos álláspontja téves; a polgári peres eljárást szabályozó Pp. a bizonyítékok felhasználása és mérlegelése körében egyaránt a szabad bizonyítási rendszer követelményét valósítja meg. Függetlenül attól, hogy egyes okiratoknak kötött bizonyító ereje van, a bizonyítékok között nincs rangsor, a tényállás felderítése, egyes bizonyítékok cáfolata érdekében a fél bármilyen bizonyítékot előterjeszthet és azokat a bíróságnak a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint kell értékelnie, miként ez az adott esetben történt. Nem teremt ellentmondást az a tény sem, hogy a jogerős ítélet indokolása egyaránt említi a felpereseknek az alperessel szemben, és az alperesnek a felperesekkel szemben fennálló tartozását, mert ebben a perben nem a felek közötti elszámolás végleges eredményéről kellett állást foglalni, hanem arról, hogy az alperes a végrehajtási eljárással kapcsolatban kártérítésre alapot adó jogellenes magatartást tanúsított-e. Ebben a kérdésben pedig a bíróság megalapozott jogerős döntést hozott, amely a felülvizsgálati kérelemben kifejtettek miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes felülvizsgálati eljárási költségének viselésére a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperesek kötelesek, míg a le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2010. október 18.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő